

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. 2525. ประวัติพระพุทธศาสนาแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี
ภาค 1-2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

_____. 2530. พระไตรปิฎกฉบับสังคายนาในพระบรมราชูปถัมภ์ พุทธศักราช 2530. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์การศาสนา.

กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม. 2538. 30 ปี พระธรรมจาริก.
ม.ป.ท.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2543. คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์
เรื่อง ประวัติศาสตร์: จะเรียนจะสอนกันอย่างไร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา กรมการ
ศาสนา.

กรมศิลปากร. 2515. คำให้การชาวกรุงเก่า คำให้การขุนหลวงหาวัด และพระราชพงศาวดารกรุงเก่า
ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์. พระนคร: คลังวิทยา.

_____. 2516. พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา เล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: คลัง
วิทยา.

_____. 2519. ตำนานมูลศาสนา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พระจันทร์.

_____. 2521. เรื่องกฎหมายตราสามดวง. กรุงเทพฯ: อุดมศึกษา.

กรมศิลปากร. 2545. วิวัฒนาการของระบอบรัฐธรรมนูญไทยจาก
อดีตถึงปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

คณะกรรมการกองการวิปัสสนาธุระแห่งประเทศไทย. 2533. สมเด็จพระพุฒาจารย์กัปปการ
วิปัสสนาธุระ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

คณะกรรมการบริหารคณะธรรมยุต. 2547. **ประวัติคณะธรรมยุต.** กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.

คณะกรรมการพิจารณาและจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์ สำนักนายกรัฐมนตรี. 2521. **ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ 1.** พระนคร: โรงพิมพ์สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

คณะรัฐมนตรี. 2507. **ประมวลสุนทรพจน์ของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ พ.ศ.2502-2504 .** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี.

_____. 2507. **ประมวลสุนทรพจน์ของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ พ.ศ. 2505-2506.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี.

คณาจารย์มหามกุฏราชวิทยาลัย. 2545. **ประวัติการศึกษาพระพุทธศาสนาในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย.

คณินันต์ จันทบุตร. 2526. **คณะปฏิสังขรณ์การพระศาสนา : การเคลื่อนไหวของยุวสงฆ์ไทยรุ่นแรก พ.ศ.2477-2484.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

_____. 2528. **การเคลื่อนไหวของยุวสงฆ์ไทยรุ่นแรก พ.ศ. 2477-2484.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

_____. 2532. **สถานะและบทบาทของพระพุทธศาสนาในประเทศ.** กรุงเทพฯ: กลุ่มประสานงานศาสนาเพื่อสังคม.

จันทรา บุรณฤกษ์ และปิยนาด บุนนาค. 2521. **รายงานผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลกระทบทางการเมืองจากความสัมพันธ์ไทย-สหรัฐอเมริกา (พ.ศ. 2463-2506).** ม.ป.ท.

จิตร ภูมิศักดิ์. 2543. **โฉมหน้าศักดินาไทย.** พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

จินดา จันทร์แก้ว. 2545. ขบวนการสงฆ์ในปัจจุบัน. เอกสารการสอนชุดวิชาความเชื่อและศาสนา
ในสังคมไทย หน่วยที่ 1-7. พิมพ์ครั้งที่ 5. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมราช. หน้า 79-136.

จำนงค์ ใจเที่ยง. 2521. การปฏิวัติ 2501 กับผลสะท้อนทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง .
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์. 2545. สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลง
กรณ์ราชวิทยาลัย.

เฉลิมพล โสมนินทร์. 2546. ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาและการปกครองคณะสงฆ์ไทย.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุทรไพศาล.

ชลธิรา กลัดค้อยู่. 2517. ไตรภูมิพระร่วง: รากฐานของอุดมการณ์การเมืองไทย. วารสารธรรมศาสตร์.
4(1): 106-121.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. 2516. พระพุทธศาสนาและการรวมทางเมืองสมัยอยุธยาตอนต้น: 1893-2013.
วารสารโบราณคดี. 4 (4): 435-457.

_____. 2542. อยุรยา: ประวัติศาสตร์และการเมือง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.

ชำเลื่อง วุฒิจันทร์. 2524-2525. การพัฒนากิจการคณะสงฆ์และการพระศาสนาเพื่อความมั่นคง
ของชาติ. เอกสารส่วนบุคคลในลักษณะสังคมวิทยา วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติ.

ณรงค์ พ่วงพิศ. 2523. พุทธศาสนากับการเมืองในประวัติศาสตร์ไทยบางตอน. วารสาร
ประวัติศาสตร์. 5(1): 30-45.

ดนัย ไชยโยธา. 2546. ประวัติศาสตร์ไทย: ยุคอาณาจักรอยุธยา. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.

ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระบรมราชา. 2514ก. ความทรงจำ. กรุงเทพฯ: บรรณาการ.

_____. 2514ข. **ประชุมพระนิพนธ์เกี่ยวกับตำนานทางพระพุทธศาสนา.** พระนคร: โรงพิมพ์
รุ่งเรืองธรรม. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พระเทพคุณาธาร(ผล ชิน
ปุตุโต) ณ ฌาปนสถานวัดพระพิเรนทร์ วันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2514).

_____. 2543. **นิทานโบราณคดี.** พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ: บรรณาการ.

แถลงการณ์คณะสงฆ์. 2494. เล่ม 39 ประจำเดือนกรกฎาคมและเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2494, หน้า
203-206.

_____. 2503. เล่ม 48 ภาค 7 ประจำเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2503, หน้า 569-578.

_____. 2503. เล่ม 48 ภาค 12 ประจำเดือนธันวาคม พ.ศ. 2503, หน้า 923-924.

ทวีวัฒน์ ปุณฺทริกวิวัฒน์. 2545. **พุทธศาสนากับสังคมไทยปัจจุบัน.** ใน พิทยา ว่องกุล.
(บรรณาธิการ). **วิกฤติศาสนายุคชนาธิปไตย: พุทธวิบัติ?** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
โครงการวิถึทรรศน์, หน้า 141-175.

เทพ สุนทรสารทูล. 2531. **พระเล่านการเมือง.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทประยูรวงศ์ จำกัด.

ธรรมเกียรติ กั่นอริ. 2539. **การอภิวัฒน์สถาบันสงฆ์.** ใน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
(สกว.). **เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง ยกเครื่องเมืองไทย: จินตนาการสู่ปี 2000.**
กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.), หน้า 490-583.

นคร พันธุ์รงค์. 2528. **ประวัติศาสตร์ไทยสมัยสุโขทัย.** กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

นฤมล ชีรวัฒน์. 2525. **พระราชดำริทางการเมืองของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว.**
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นฤมล ธีรวัฒน์. 2525. พระราชดำริทางการเมืองของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อ้างถึง กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร. 2475. **ข่าวตอนต้นรัชกาลที่ 3 ตามรายงานราชการอังกฤษ**. แปลโดยกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร. (พิมพ์ในงานบำเพ็ญพระราชกุศลหน้าพระศพสมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ครบ 7 วัน ณ วันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2475).
- นันทนา วัฒนสุข. 2516. **บทบาทของสมเด็จพระมหาสมณเจ้าในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์เกี่ยวกับการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นาฏนภา ปัจจกะโต. 2536. **บทบาทของคณะสงฆ์ในหัวเมืองอีสานในการสนับสนุนนโยบายการปกครองของรัฐระหว่าง พ.ศ. 2435-2505**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นิตยา วงศ์วิวัฒน์. 2524. **พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. 2543ก. **การเมืองไทยสมัยพระนารายณ์**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: มติชน.
- _____. 2543ข. **ปากไปและใบเรือว่าด้วยการศึกษาประวัติศาสตร์-วรรณกรรมต้นรัตนโกสินทร์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: แพรวสำนักพิมพ์.
- _____. 2547. **การเมืองไทยสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: มติชน.
- บัญชา สุมา. 2528. **การเคลื่อนไหวของพวกคอมมิวนิสต์กับนโยบายป้องกันและปราบปรามของรัฐบาล(พ.ศ. 2500-2523)**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประชุมพงศาวดาร เล่ม 9. 2507. พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.

ประยูร ภมรมนตรี, พลโท. 2518. **ชีวิต 5 แผ่นดินของข้าพเจ้า**. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

ปราโมทย์ เครือทอง. 2547. **พระจอมเกล้า “KING MONGKUT” พระเจ้ากรุงสยาม**. กรุงเทพฯ: มติชน.

ปีย์ มาลากุล, ม.ล. 2515. **พระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา พุทธศักราช 2512**. นครหลวง
กรุงเทพฯธนบุรี: โรงพิมพ์พระจันทร์. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ
นายอำพล จูโพทก ณ เมรุวัดโสมนัสวิหาร วันอังคารที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2515).

ปรีชา ช่างขวัญยืน. 2534. **ความคิดทางการเมืองในพระไตรปิฎก**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2534. **ความคิดทางการเมืองในพระไตรปิฎก**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. อ้างถึง พระเทพเวที. 2520. **คู่มือดำเนินชีวิต**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การ
พิมพ์. (พิมพ์เป็นธรรมบรรณาการในงานฌาปนกิจศพนายไพบุลย์ ศิริวัฒน์).

_____. 2540. **ทฤษฎีทางการเมืองของพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพฯ: สามัคคีสาส์น.

เปรมวิทย์ ท่อแก้ว. 2533. **การก่อตั้งและขยายตัวของธรรมยุติกนิกายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
(พ.ศ.2394-2473)**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคริส เบเคอร์. 2542. **เศรษฐกิจการเมืองไทยสมัยกรุงเทพฯ**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.

พรรณี ฉัตรพลรักษ์ และประกายทอง สิริสุข, ม.ร.ว. 2526. **การเมืองระบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบ
เผด็จการ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. แปลจาก Thak
Chaloemtiarana. 1979. **Thailand: The Politics of Despotic Paternalism**. Bangkok:
The Social Science Association of Thailand and Thai Khadi Institute, Thammasat
University.

พรรณี ฉัตรพลรักษ์ และประกายทอง สิริสุข, ม.ร.ว. 2526. **การเมืองระบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แปลจาก Thak Chaloemtiarana. 1979. **Thailand: The Politics of Despotism Paternalism**. Bangkok: The Social Science Association of Thailand and Thai Khadi Institute, Thammasat University. อ้างถึง USOM. 1962. **Thai-American Economic and Technical Cooperation**.

พรภิรมณ์ (เอี่ยมธรรม) เชียงกุล. 2535. **ประวัติศาสตร์ไทยสมัยใหม่ เล่ม 1**. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.

พรภิรมณ์ เชียงกุล. 2546. **การเมืองไทยสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ (2501-2506): ประชาธิปไตยแบบไทย**. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 29 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2546): 11-22.

พระครูปลัดสัมพิพัฑฒญาณอาจารย์(บุญช่วย). 2522. **คณะสงฆ์รามัญในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: กิตติวรรณ. (อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพพระวินัยมุนี (ทองใบ อากาศโร)).

พระญาติไทย. 2543. **ไตรภูมิพระร่วง**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: บรรณาการ.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). 2543. **ไตรภูมิพระร่วง: อิทธิพลต่อสังคมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกมลคีมทอง.

พระพิมพ์ธรรม (อาสภมหาเถร). 2530. **ผจญมาร บันทึกชีวิต 5 ปีในห้องขังของพระพิมพ์ธรรม (อาสภมหาเถร)**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตการพิมพ์.

พระไพศาล วิสาโล. 2546. **พุทธศาสนาไทยในอนาคต แนวโน้มและทางออกจากวิกฤต**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

พระมหาดนัฒ อุดถจารี และพระปลัดอำพล สุธีโร. (บรรณาธิการ). 2543. **พระธรรมทูตในต่างประเทศ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาวินัย ผลเจริญ. 2543. บทบาททางการเมืองของพระสงฆ์. วารสารพุทธศาสนศึกษา 7(3): 5-25.

_____. 2543. บทบาททางการเมืองของพระสงฆ์. วารสารพุทธศาสนศึกษา. 7(3): 5-25. อ้างถึง พุทธทาสภิกขุ. 2537. การเมืองกับธรรมะ. ในไฟโรจน์ อยู่มณฑียร. (บรรณาธิการ). **ธรรมเทศนาแก่การเมือง**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สร้อยทอง, หน้า 17-26.

พระมหาศักดิ์ สีละเดโช. 2528. ประวัติศาสตร์ร่วมสมัย: การเคลื่อนไหวของคณะยุวสงฆ์ รุ่นที่ 2 พ.ศ. 2516-2522. ปาจารย์สาร. ฉบับที่ 4 (กรกฎาคม-สิงหาคม 2528): 40-48.

พระมหาสุพจน์ วิจิตโต. 2508. **เปรียบเทียบการปกครองระหว่างพุทธจักรกับอาณาจักร**. พระนคร: โรงพิมพ์เลียงเชียงจงเจริญ.

พระเมธีธรรมภรณ์ (ประยูร ธรรมจิตโต). 2539. **การปกครองคณะสงฆ์ไทย**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.

_____. 2545. พัฒนาการและการจัดองค์กรพุทธศาสนา. เอกสารการสอนชุดวิชา 12304 **ความเชื่อและศาสนาในสังคมไทย หน่วยที่ 1-7**. พิมพ์ครั้งที่ 5. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. หน้า 41-78.

พระรัตนปัญญาเถระ. 2510. **ชินกาลมาลีปกรณ์**. แปลโดย แสง มนวิฑูร. พระนคร: มิตรนราการพิมพ์. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์แด่ นายกี นิมมานเหมินท์ เนื่องในวันเปิดตึกคนไข้พิเศษ “นิมมานเหมินท์-ชุติมา” ในโรงพยาบาลนครเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2510).

พระศาสนโสภณ. 2509. การปกครองคณะสงฆ์. **สังคมศาสตร์ปริทัศน์**. ฉบับพิเศษ 4: 19-31.

พลศักดิ์ จิระไกรศิริ. 2529. **การเมืองกับพุทธธรรม**. กรุงเทพฯ: สยามบรรณการพิมพ์.

พาสนา กิจถาวร. 2524. บทบาทของคณะสงฆ์ในเรื่องการศึกษาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิพัฒน์ พสุธารชาติ. 2545. รั้งกับศาสนา บทความว่าด้วยอาณาจักร ศาสนจักร และเสรีภาพ.
กรุงเทพฯ: ศยาม.

พิเศษ เจียจันทร์พงษ์. 2545. ศาสนาและการเมืองในประวัติศาสตร์สุโขทัย-อยุธยา. กรุงเทพฯ:
มติชน.

พุทธทาสภิกขุ. 2522. ธรรมะกับการเมือง. กรุงเทพฯ: ธรรมทานมูลนิธิ.

_____. 2542. ชัมมิกสังคมนิยม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ประยูรวงศ์พรินต์ติ้ง.

ไพโรจน์ ชัยนาม. 2519. รัฐธรรมนูญบทกฎหมายและเอกสารสำคัญในทางการเมืองของประเทศไทย.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2510. ประวัติและผลงานของโครงการอบรมพระภิกษุเพื่อส่งเสริม
การพัฒนาท้องถิ่นมหาวิทยาลัยสงฆ์. ธนบุรี: โรงพิมพ์ประยูรวงศ์. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ใน
คราวเปิดการอบรมประเภท ก.รุ่นที่ 2 26 ธันวาคม 2510).

มหามกุฏราชวิทยาลัย. 2521. ประวัติการปกครองคณะสงฆ์ไทยและลักษณะการปกครองคณะสงฆ์
ไทยโดยสังเขป. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.

มัสแคต, โรเบิร์ต เจ. 2536. สหรัฐอเมริกากับการพัฒนาเศรษฐกิจและความมั่นคงในประเทศไทย.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แปลโดย กุสุมาลย์ รัชตะนันท์ สัญญาวี
สายบัว และติระพร บุณนาค.

มานิตย์ นวลละออ. 2540. การเมืองไทยยุคสัญลักษณ์รัฐไทย. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองรัตน์พรินต์ติ้ง.

รังสรรค์ ณะพรพันธุ์ และสมบุรณ์ ศิริประชัย. (บรรณาธิการ). 2528. **ทฤษฎีการพึ่งพากับสังคมเศรษฐกิจไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ราชกิจจานุเบกษา. 2505. เล่มที่ 79 ตอนที่ 115, หน้า44.

รุ่งโรจน์ ธรรมรุ่งเรือง. 2547. ศาสนาและการเมืองที่วัดจุฬามณี จังหวัดพิษณุโลก: คำอธิบายเพิ่มเติมในหน้าประวัติศาสตร์. **ศิลปวัฒนธรรม**. 26(1): 141-144.

รุ่งฤทธิ์ ศยามานนท์(ผู้รวบรวม). ม.ป.ป. **นโยบายรัฐบาลไทย 2475-2519**. (เอกสารประกอบการศึกษาของแผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ลำดับที่ 2 คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย). ม.ป.ท.

ลิขิต ชีรวะดิน. 2533. การเมืองการปกครองไทย พ.ศ. 2516-2519. **เอกสารการสอนชุด: วิชาประวัติศาสตร์สังคมและการเมืองไทย หน่วยที่ 8-15**. พิมพ์ครั้งที่ 6. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. หน้า 731-782.

_____. 2543. **การเมืองการปกครองไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วรชัย กลิ่งโพธิ์. 2539. **การปกครองคณะสงฆ์ไทยตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2484**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรธิกา ตันดิรัตน์ไพศาศ. 2532. **กระบวนการเสริมสร้างอำนาจทางการเมืองของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัลยา ปิยะรัตน์. 2519. **วรรณคดีไทยในสมัยอยุธยากับการเมือง**. **วารสารธรรมศาสตร์** 5(3): 47-59.

วิบูลพงศ์ พูนประสิทธิ์. 2526. **นโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาต่อเอเชียอาคเนย์**. **รัฐศาสตร์สาร**. 9(3): 38-62.

วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน. 2533. การเมืองการปกครองไทย พ.ศ.2500-2516. เอกสารการสอนชุดวิชา
ประวัติศาสตร์สังคมและการเมืองไทย หน่วยที่ 8-15. พิมพ์ครั้งที่ 6. นนทบุรี: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. หน้า 683-730.

วิไลเลขา ถาวรธนสาร. 2545. **ชนชั้นนำไทยกับการรับวัฒนธรรมตะวันตก**. กรุงเทพฯ: เมือง
โบราณ.

_____. 2545. **ชนชั้นนำไทยกับการรับวัฒนธรรมตะวันตก**. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ. อ้างถึง
Kirsch, A. Thomas. 1975. "Modernizing Implication of 19th Century Reforms in the thai
Sangha" in **Contributions to Asian Studies. Vol.8: The Psychological study of
Theravada Societies**. Steven Picher ed. Leiden: E.J. Brill.

วุฒินันท์ กันทะเตียน. 2541. **พระสงฆ์กับการเมือง: แนวคิดและบทบาทในสังคมไทยปัจจุบัน**.
ปริชญานิพนธ์ปริญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

_____. 2541. **พระสงฆ์กับการเมือง: แนวคิดและบทบาทในสังคมไทยปัจจุบัน**. ปริชญานิพนธ์
ปริญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล. อ้างถึง พระปัญญาธานันทิกขุ. 2528. พระเป็น
นักรการเมืองทางจิต. **มติชนสุดสัปดาห์**. 8(2452): 16.

_____. 2541. **พระสงฆ์กับการเมือง: แนวคิดและบทบาทในสังคมไทยปัจจุบัน**. ปริชญานิพนธ์
ปริญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล. อ้างถึง ไพโรจน์ อยู่มณเฑียร. 2536. **ร้อยควาพะพระ
พยอม: ร้อยลำน้าจากคัมปัญญาของพระพยอม**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าว
ฟ้าง.

ศักดิ์นา นัตรกุล ณ อยู่ชยา. 2526. **รัฐและอุดมการณ์ในยุคจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ (2500-2506)**.
วิทยานิพนธ์ปริญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศรีสุพร ช่วงสกุล. 2530. **ความเปลี่ยนแปลงของคณะสงฆ์: ศึกษากรณีธรรมยุติกนิกาย(พ.ศ. 2368-
2464)**. วิทยานิพนธ์ปริญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริพร สุเมธรัตน์. 2528. แนวพระราชดำริทางพุทธศาสนาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัวกับการเมืองการปกครอง. ปรินญาณิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ ประสานมิตร.

ส. ศิวรักษ์. 2509. ธรรมเนียมและมหานิกาย. สังคมศาสตร์ปริทัศน์ฉบับพิเศษ. 4 (สิงหาคม
2509): 79-94.

สนิท ตั้งทวี. 2527. วรรณคดีและวรรณกรรมศาสนา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สมบัติ จันทรวงศ์. 2532. ศาสนากับการเมือง: ข้อสังเกตเบื้องต้นว่าด้วยอุดมการณ์และวิเทโสบาย
ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกฯ. รัฐศาสตร์สาร. 14(3)-15(1)(กันยายน
2531-เมษายน 2532): 22-127.

สมบัติ จันทรวงศ์ และชัยอนันต์ สมุทวณิชย์. 2523. ความคิดทางการเมืองและสังคมไทย.
กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

สมบูรณ์ สุขสำราญ. 2527. พุทธศาสนากับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคม. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2534. พุทธศาสนากับความชอบธรรมทางการเมือง กรณีเปรียบเทียบประเทศไทย ลาว
และกัมพูชา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2545. พุทธศาสนากับการเมืองไทย. เอกสารการสอนชุดวิชา 12304 ความเชื่อศาสนาใน
สังคมไทย หน่วยที่ 1-7. พิมพ์ครั้งที่ 5. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิ
ราช. หน้า 137-174.

สันติ บัณฑิตพรหมชาติ. 2528. ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์กับสถาบันสงฆ์ :
ศึกษากรณีพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

สายชล สัตยานุรักษ์. 2546ก. พุทธศาสนากับแนวคิดทางการเมืองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (พ.ศ.2325-2352). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.

_____. 2546ข. สมเด็จพระยาตำราจรราชานุภาพ การสร้างอัตลักษณ์ “เมืองไทย” และ “จีน” ของชาวสยาม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.

สายธาร อินทวดี. 2533. บทบาทของมหาเถรสมาคมในการแก้ปัญหาคณะสงฆ์ไทย(พ.ศ.2445-2530). ปริญญานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สินชัย กระบวนแสง. 2520. ประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์แฉศ.

สิริวัฒน์ คำวันสา. 2542. ประวัติพระพุทธศาสนาในประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์.

สินีนานู เวชแพทย. 2539. แนวคิดของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสถียร โพธิ์นันทะ. 2500. พระพุทธศาสนาในราชอาณาจักรไทย. พระนคร: สภาการศึกษามหา มกุฎราชวิทยาลัย.

เสถียร คุภโศภณ. 2505. พระพุทธศาสนากับพระมหากษัตริย์ไทย. พระนคร: คลังวิทยา.

เสวก สุบรรณเกตุ. 2540. บทบัญญัติในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 ที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารคณะสงฆ์ไทย(พ.ศ.2505-2535). ปริญญานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

แสวง อุดมศรี. ม.ป.ป. การปกครองคณะสงฆ์ไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สุจิตต์ วงษ์เทศ. 2516. ในรัฐอุดมคติ: ข้อเสนอแนะบางประการจากการศึกษาหนังสือไตรภูมิพระร่วงของพญาลิไท. วารสารโบราณคดี. 4(4): 458-461.

สุปราณี มุขวิจิตร. 2541. ประวัติศาสตร์ยุโรป ตั้งแต่ปี ค.ศ.1815-ปัจจุบัน เล่ม 2(ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สุภาพรรณ ณ บางช้าง. 2536. พุทธธรรมที่เป็นรากฐานสังคมไทยก่อนสมัยสุโขทัยถึงก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ. 2482-2494. เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี สช 0201 10/115 “ขอความร่วมมือของคณะสงฆ์ในการสั่งสอนอบรมประชาชน”

_____. 2483-2496. ศธ.0701.46/2 “สร้างวัดประชาธิปไตย” (วัดพระศรีมหาธาตุ).

_____. 2485. สร.0201.10/138 “การตรวจธรรมเทศนาที่แสดงทางวิทยุกระจายเสียง”.

_____. 2494. เอกสารกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สร 0201.10/145 เรื่องการปรับปรุงศาสนาพุทธ และการเปิดสังฆสภา ตั้งประธาน รองประธานสังฆสภาและสังฆมนตรี พ.ศ.2485-2494.

_____. 2500. เอกสารชุดประมวลข่าวเหตุการณ์สำคัญ พ.ศ. 2500 ก/ป7/2500/กห 8 ปีที่ 2 เรื่องคณะทหาร.

_____. 2502. เอกสารชุดประมวลข่าวเหตุการณ์สำคัญ พ.ศ. 2502 กระทรวงศึกษาธิการ กรมการศาสนา ก/ป7/2502/ศธ 2.3 เรื่องเกี่ยวกับศาสนา.

_____. 2503. ประมวลเอกสารแถลงเหตุการณ์และโศกนาฏกรรม จ/2503/11 ปีที่ 1 กรณีพระพิมลธรรมและพระศาสนโสภณต้องอธิกรณ์ศิลาวิบัติ.

- สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ. 2503. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศช 0701.9/715 เรื่องใบปลิว
คอมมิวนิสต์(พ.ศ.2503-2504).
- _____. 2503. เอกสารชุดประมวลข่าวเหตุการณ์สำคัญ พ.ศ. 2503 ก/ป7/2503/ศช 2.7 กรณี
ใบปลิวยุแหย่พระสงฆ์.
- _____. 2503. เอกสารชุดประมวลข่าวเหตุการณ์สำคัญ พ.ศ. 2503 ก/ป7/2503/ศช 2.8 เบ็ดเตล็ด
เกี่ยวกับศาสนา.
- _____. 2503. เอกสารสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (6) สร 2.1.14/3 เรื่อง การแต่งตั้งสังฆ
มนตรี (13 พ.ค.-27 มิ.ย. 2503).
- _____. 2503. เอกสารสำนักนายกรัฐมนตรี (6) สร 2.1/13 เรื่อง นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับ
ผู้ต้องขังในกรณีคอมมิวนิสต์และอันธพาล (13 มิ.ย.-6 ก.ค. 2503).
- _____. 2504. เอกสารชุดประมวลข่าวเหตุการณ์สำคัญ พ.ศ. 2504 ก/ป7/2504/ศช 2.2 เรื่อง
เบ็ดเตล็ดเกี่ยวกับศาสนา.
- _____. 2504. เอกสารชุดประมวลข่าวเหตุการณ์สำคัญ พ.ศ. 2504 ก/ป7/2504/ศช 2.6 ปีกที่ 2
สมเด็จพระสังฆราช.
- _____. 2504. เอกสารชุดประมวลข่าวเหตุการณ์สำคัญ พ.ศ. 2504 ก/ป7/2504/ศช 2.8 สังฆสภา-
คณะสังฆมนตรี.
- _____. 2505. คค 0202.1.1/70 ลับมาก เรื่องการตรวจพิจารณาภาพยนตร์จีนเรื่อง “จอมใจ
จักรพรรดิ”.
- _____. 2506. เอกสารชุดประมวลข่าวเหตุการณ์สำคัญ พ.ศ. 2506 ก/ป7/2506/ศช 4.4 มหาเถร
สมาคม.

- สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ. 2506. เอกสารชุดประมวลข่าวเหตุการณ์สำคัญ พ.ศ. 2506 ก/ป 7/2506/สร 1.10 นโยบายของรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร.
- _____. 2507. เอกสารชุดประมวลข่าวเหตุการณ์สำคัญ พ.ศ. 2507 ก/ป7/2507/ศธ 4.2 พุทธศาสนาและการเผยแพร่.
- _____. 2508. เอกสารชุดประมวลข่าวเหตุการณ์สำคัญ พ.ศ. 2508 ก/ป7/2508/มท 1.5 ปีที่ 2 การแทรกซึมของคอมมิวนิสต์-การปราบปราม.
- _____. 2508. เอกสารชุดประมวลข่าวเหตุการณ์สำคัญ พ.ศ. 2508 ก/ป7/2508/ศธ 4.2 การเผยแพร่พุทธศาสนา-กิจการพระธรรมทูต.
- _____. 2509. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ. 0701.51/688 เรื่อง “การนิมนต์พระสงฆ์ร่วมในการพัฒนาประเทศ” พ.ศ. 2509.
- _____. 2509. เอกสารชุดประมวลข่าวเหตุการณ์สำคัญ พ.ศ. 2509 ก/ป7/2509/มท 1.3 ปีที่ 5 คอมมิวนิสต์และกองบัญชาการปราบปรามคอมมิวนิสต์.
- _____. 2509. เอกสารชุดประมวลข่าวเหตุการณ์สำคัญ พ.ศ. 2509 ก/ป7/2509/ศธ 4.2 ปีที่ 1 การเผยแพร่พุทธศาสนาและพระธรรมทูต.
- _____. 2509. เอกสารชุดประมวลข่าวเหตุการณ์สำคัญ พ.ศ. 2509 ก/ป7/2509/ศธ 4.5 มหาเถรสมาคมและเรื่องเกี่ยวกับภิกษุสงฆ์.
- _____. 2511. เอกสารชุดประมวลข่าวเหตุการณ์สำคัญ พ.ศ. 2511 ก/ป5/2511/21 ปีที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย-สหรัฐอเมริกา(1 มกราคม-29 ธันวาคม 2511).
- _____. 2511. เอกสารชุดประมวลข่าวเหตุการณ์สำคัญ พ.ศ. 2511 ก/ป8/2511/14 ปีที่ 2 ศาสนา (1 มกราคม-19 กรกฎาคม 2511).

สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ. 2512. เอกสารชุดประมวลข่าวเหตุการณ์สำคัญ พ.ศ. 2512 ก/ป 8/2512/12 วัดไทยในต่างประเทศ (28 ตุลาคม-30 ธันวาคม 2512).

_____. 2518. เอกสารชุดประมวลข่าวเหตุการณ์สำคัญ พ.ศ. 2518 ก/ป7/2518/5 ยิวสงฆ์ เรียกร้องให้ถอนอธิปไตยอดีตพระพิมลธรรมและอดีตพระศาสนโสภณ (11 มกราคม-10 ธันวาคม 2518).

ตำนานหนังสือร้องเรียนและบันทึกคำชี้แจงประกอบหนังสือร้องเรียนเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช 2484. 2518. พระนคร: โรงพิมพ์พิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.

อ. โฉมทัย. 2546. ใช้ธรรมะกับการเมือง. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.

อดิศักดิ์ ทองบุญ. (บรรณาธิการ). 2546. ที่ระลึก 100ปี สมเด็จพระพุทธเจ้าจารย์(อ.จ. อาสภมหาเถร). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อรรถจักร สัตยานุรักษ์. 2541. การเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ของชนชั้นผู้นำไทย ตั้งแต่รัชกาลที่ 4 ถึง พุทธศักราช 2475. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อริยา ลิมสุวัฒน์. 2526. บทบาทของพระภิกษุในการพัฒนาชุมชนชนบทไทย(พ.ศ. 2500-2520). วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2526. บทบาทของพระภิกษุในการพัฒนาชุมชนชนบทไทย(พ.ศ. 2500-2520). วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อ้างถึง Mulder, J.A. Niels. 1973. **Monk, Merit and Motivation: Buddhism and National Development in Thailand.** Special Report No.1 2d.(rev.)ed. Northern Illinois University. Center for Southeast Asian Studies.

อัจฉรา กาญจนมัย. 2523. การฟื้นฟูพุทธศาสนาในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น พ.ศ. 2325-2394. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาคม พัตติยะ และนิธิ เอียวศรีวงศ์. 2545. **ศรัทธามเทพนคร รวมความเรียงว่าด้วยประวัติศาสตร์
อยุธยาตอนต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2.** กรุงเทพฯ: มติชน.

อารมณั์ จารุบรรยงศ์, ศ.อ. 2515. **คำพิพากษาศาลทหารกรุงเทพฯ คดีอดีตพระพิมลธรรม.**
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สหประชาพานิชย์.

อุทิศ จีงนิพนธ์สกุล. 2523. **เศรษฐกิจวัดในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2411-2523.** วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Jackson, Peter A. 1989. **Buddhism, Legitimation, and Conflict: the Political Functions of
Urban Thai Buddhism.** Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.

Phuangkasem, Corrine. 1973. **Thailand and SEATO.** Bangkok: Thai Wattana Panich Co.Ltd.

Somboon Suksamran. 1977. **Political Buddhism in Southeast Asian: The Role of the Sangha
in the Modernization of Thailand.** U.S.A.: St.Martin's Press.

_____. 1982. **Buddhism and Politics in Thailand: A Study of Socio-Political Change and
Political Activism of the Thai Sangha.** Singapore: Institute of Southeast Asian
Studies.

Tambiah, S. J. 1977. **World Conqueror and World Renouncer.** U.S.A.: Cambridge
University Press.